

PROF. DR. MEHMET KARASAN BİBLİYOGRAFYASI

Alper Bilgehan Yardımcı*

Bibliyografyalar akademik alanda önem teşkil eden çalışmalardır. İngilizce “*bibliography*” kelimesinden dilimize uyarlanan, etimolojik olarak Grekçe kitap anlamına gelen “*biblion*” ile yazmak anlamına gelen “*graphos*” kelimelerinin bir araya getirilmesi ile oluşan bibliyografya kavramı Antik Yunan’da kitapların el ile çoğaltılması anlamında kullanılmıştır. Günümüzde ise bibliyografyanın ön plana çıkan çeşitli kullanımları vardır: İlk anlamında bibliyografya kitapların tarif ve tanımından oluşmaktadır¹. Bu açıdan basılı eserlerin kataloğudur, ancak bu katalog eserlerin hangi koleksiyon ve kütüphanede bulunduğuna ilişkin bilgi vermemektedir. Diğer anlamında ise daha sonraki çalışmalar için kitapların veya bir yazar tarafından danışılan eserlerin bir listesi olarak tanımlanmaktadır. Ayrıca bibliyografya bir yazar ya da düşünürün bütün eserlerini ve yazılarını içeren bibliyografik kayıt olarak belirlenebilir. Son anlamıyla bibliyografya özellikle sosyal bilimlerde önem teşkil etmektedir çünkü yapılan çalışmalarda bir yazara ya da düşünürüne ait bibliyografyaya ulaşmak o kişinin mevcut çalışmaları doğrultusunda bir meseleye yönelik görüşlerini doğru bir şekilde kavramak açısından faydalı olmaktadır.

Bununla birlikte, bilim insanı ya da düşünürlerin ortaya koymuş oldukları eser ve yazıların hepsini içeren bibliyografik bir kayda ulaşmak her zaman mümkün değildir. Böylesi bir durumda bir düşünürüne yönelik detaylı bir çalışma yapmak isteyen bir araştırmacı ilgili bilim insanı ya da düşünürün görüşlerini etraflıca anlamakta ve onun yazın yaşamının izini sürmekte çeşitli zorluklar yaşayabilmektedir. Özellikle felsefe disiplininde bir filozofun ileri sürdüğü düşüncelerin tutarlılığını tespit edebilmek açısından o kişinin düşünce sisteminin tamamının bilinmesi gerekmektedir. Aksi takdirde ilgili filozofun doğru bir şekilde anlaşılması mümkün olmamaktadır. Bu açıdan bibliyografya çalışmalarının felsefe alanında düşünürlerin bütün eserlerini serimlemesi gibi bir işlevi ve katkısı vardır. Dolayısıyla, bibliyografya çalışmaları akademik ve düşünsel alanda sağladığı fayda neticesinde ihtiyaç duyulan temel kaynak ve başvuru çalışmaları arasında yerini almaktadır.

* Doç. Dr., Pamukkale Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, Felsefe Bölümü, Denizli/ TÜRKİYE, alperyardimci@pau.edu.tr, ORCID: 0000-0002-3245-7203

1 Zehra Kılıçarslan-Emel Altuğ, “Bibliyografya”, *Türk Kütüphaneciliği*, C 30, S. 2, Nisan 2016, s. 338.

Bu çalışmada bir bilim insanı ve düşünür olarak Türkiye Cumhuriyeti'nin gençlik yıllarında çeşitli çalışmaları ile Çağdaş Türk Düşüncesinin gelişimine katkıda bulunan Prof. Dr. Mehmet Karasan'ın felsefe, sosyoloji ve edebiyat alanında yayımlanan çeşitli telif ve tercüme eserlerinin bibliyografyasına kapsamlı bir şekilde yer verilmektedir. Böylece, Prof. Dr. Mehmet Karasan'a yönelik yapılan mevcut çalışmaların azlığı göz önünde bulundurulduğunda onun eserlerinin ve düşüncelerinin araştırmacılar tarafından daha fazla tanınması ve yayımlanan eserlerine yönelik literatür ve bilgi eksikliğinin giderilmesi amaçlanmaktadır.

1. Mehmet Karasan'ın Hayatı

1907 yılında Denizli'nin Çivril ilçesinde doğan Prof. Dr. Mehmet Karasan ilköğrenimini bu şehirde, ortaokulu Konya'da, lise tahsilini ise 1928 yılında İstanbul Erkek Lisesi'nde tamamlamıştır. Mehmet Karasan, Mustafa Kemal Atatürk'ün "*Hayatta en hakiki mürşit ilimdir, fendir*" söyleminin bir yansıması ve genç Cumhuriyetin çağdaş uygarlık düzeyine ulaşabilmesinin bir yolu olarak Millî Eğitim Bakanlığı tarafından yurt dışında seçkin okullarda öğrenim görmek üzere gönderilen parlak zihinli talebelerden bir tanesidir. Atatürk'ün yurt dışında öğrenim görmek üzere gönderilen gençlere söylediği "*Sizleri bir kıvılcım olarak gönderiyorum, alev olarak döneceksiniz*" sözünde olduğu gibi Mehmet Karasan yirminci yüzyılda aydınlanma düşüncesinin merkezi olan Fransa'da, Lyon Üniversitesi'nde 1928-1932 yılları arasında felsefe ve sosyoloji eğitimi alarak ülkemize geri dönmüştür². Mehmet Karasan yurt dışı eğitimi sırasında aydınlanma düşüncesini özümseyerek elde ettiği kazanımları yurda döndükten sonra çeşitli tercümelere ve telif eserleri ile ülkemiz insanlarına aktarmıştır. Karasan özellikle Fransız filozof Rene Descartes'ın eserlerini dilimize tercüme etmesi ve yapmış olduğu tercümelere eklemiş olduğu detaylı ön söz ve açıklamalar ile Fransız felsefesi ve düşüncesinin Türkiye'de tanıtılmasının bayraktarı olmuştur. Mehmet Karasan 1933 yılında İstanbul Üniversitesi Felsefe Bölümü'ne doçent olarak atanmış, 1942 yılında ise Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Felsefe Enstitüsü kadrosuna katılmıştır. 1951 yılında Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nde Profesör olarak göreve başlayan Prof. Dr. Mehmet Karasan akademik hayatının yanı sıra 1954-1957 ve 1957-1960 yılları arasında X. ve XI. dönem Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde Denizli Milletvekiliği yapmıştır. Siyasi hayatının ardından 1968 yılında Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Felsefe kürsüsünde Profesör

2 Hüseyin Gazi Topdemir, "Mehmet Karasan: Hayatı ve Eserleri", *Tanzimat'tan Günümüze Türk Düşünürleri: Cumhuriyet'ten Günümüze Bilimsel ve Felsefi Düşünce Temsilcileri*, ed. Süleyman Hayri Bolay, Nobel Akademik Yayıncılık, Ankara 2015, s. 2465.

olarak akademik yaşamına devam etmiştir. Evli ve bir çocuk babası olan Prof. Dr. Mehmet Karasan 15 Kasım 1974'te Ankara'da vefat etmiştir³.

2. Mehmet Karasan'a Yönelik Yapılan Çalışmalar Üzerine

Mehmet Karasan'ın çalışmaları ilk kez Muhsin Balakbabalar'ın 1975 yılında Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi'nde yayımlanan "Mehmet Karasan" isimli makalesinde ele alınmıştır⁴. Balakbabalar'ın bu çalışmasına ilişkin belirtilmesi gereken husus çalışmanın Mehmet Karasan'ın birçok eserini içermediğidir. Balakbabalar'ın yazısında Mehmet Karasan'ın telif ve tercüme eserleri ile türlü dergilerde çıkmış tetkik ve makalelerinin yalnızca yirmi tanesine yer verilmiştir ancak Karasan'ın çalışmalarının sayısı makalede belirtilenden bir hayli fazladır. Dolayısıyla, Balakbabalar'ın çalışması Karasan'a yönelik ilk bibliyografya olma açısından değerli olmakla birlikte Karasan'ın birçok eserine yer vermemesi nedeniyle yetersiz kalmaktadır.

Mehmet Karasan'ın eserlerine yönelik yapılan diğer bir çalışma ise onun yalnızca din sosyolojisi alanındaki eserlerini kapsamaktadır. Felsefeci kimliğiyle ön plana çıkan Karasan sosyoloji ve özellikle din sosyolojisi alanındaki yazılarıyla da tanınmaktadır. Karasan "Din Sosyolojisinin Öncüleri ve Kurucuları" (1953) ve "İlk Yunan Düşüncesinde Din İlmi Denemeleri" (1953) gibi makaleleri ile din sosyolojisi alanında Türkiye'deki öncü düşünürlerden bir tanesidir⁵. Bu nedenle, İhsan Çapcıoğlu'nun 2003 yılında Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi'nde yayımlanan "Türkiye'de Akademisyen Din Sosyologları Bibliyografyası" adlı makalesinde Mehmet Karasan'ın yalnızca bu alana ilişkin çalışmalarına yer verilmiştir⁶. Aynı şekilde Kevser Gülçiçek Ayas tarafından 2007 yılında hazırlanan "Türk Din Sosyologları-M.Rami Ayas" isimli yüksek lisans tezinde de Mehmet Karasan'ın din sosyolojisine yönelik eserlerine yer verilmekte ancak bu eserler Balakbabalar'ın makalesinde aktardıklarından farklılık göstermemektedir⁷.

3 TBMM Albümü 2. Cilt (1950-1980), Ankara: TBMM Basın ve Halkla İlişkiler Müdürlüğü Yayınları, Ankara 2010, s. 628.

4 Muhsin Balakbabalar, "Mehmet Karasan", *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, C 20, S.1, 1975, s. XXIII-XXV.

5 Din sosyolojisine yönelik ilgisi neticesinde 1949 yılında Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nde akademik anlamda Türkiye'deki ilk din sosyolojisi dersini veren kişi Mehmet Karasan'dır. Kaynak: İhsan Çapcıoğlu, "Türkiye'de Akademisyen Din Sosyologları Bibliyografyası", *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, C 44, S. 2, 2003, s. 209.

6 İhsan Çapcıoğlu, "Türkiye'de Akademisyen Din Sosyologları Bibliyografyası", *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, C 44, S. 2, 2003, s. 210.

7 Kevser Gülçiçek Ayas, *Türk Din Sosyologları-M.Rami Ayas*, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2007, s. 14-30.

Mehmet Karasan'ın eserlerine yönelik yapılan diğer bir çalışma ise “Tanzimattan Günümüze Türk Düşünürleri” (2015) adlı kitapta yer alan Prof. Dr. Hüseyin Gazi Topdemir'in yazısıdır. Topdemir “Mehmet Karasan: Hayatı ve Eserleri” isimli yazısında Mehmet Karasan'ın hayatına ve felsefesine yönelik etraflıca bilgiler vermektedir⁸. Bu yazı Karasan'ın eserlerine yönelik diğer çalışmalara kıyasla daha fazla bilgi vermesine rağmen bibliyografik bir çalışma olarak değerlendirildiğinde eksik kalmaktadır.

Mehmet Karasan'ın eserlerine yer veren son çalışma ise Aylin Ayhan tarafından 2016 yılında hazırlanan “Mehmet Karasan'ın Hayatı, Eserleri ve Felsefi Görüşleri” isimli yüksek lisans tezidir⁹. Bu tez Mehmet Karasan'ın hayatına yönelik bazı bilinmeyen noktalara değinmekle birlikte Karasan'ın eserlerine yer verme açısından Balakbabalar'ın çalışmasından farklılık göstermemektedir. Dolayısıyla, bahsi geçen çalışmalar Karasan'ın eserlerini kapsamlı bir şekilde serimlemek açısından tam ve eksiksiz değildir. Nitekim bu yazıların böyle bir iddiası olduğunu ifade etmek doğru olmayacaktır.

Bu kapsamda bu çalışmada Mehmet Karasan bibliyografyası hazırlanırken diğer bibliyografyalardan farklı olarak Prof. Dr. Mehmet Karasan'ın felsefe, sosyoloji, edebiyat alanında yayımlanan çalışmalarının tamamı telif kitap, tercüme kitap, telif makale, tercüme makale ve yayımlanmayan ders notları olmak üzere beş farklı başlık altında sınıflandırılarak aktarılmaktadır. Ayrıca, Mehmet Karasan'ın eserleri listelenirken daha önceki çalışmalarda karşılaşılan çeşitli yazım, yıl ve yayımevi hatalarını gidermek ve listelenen eserleri daha detaylı ve düzenli bir şekilde aktarabilmek amacıyla “American Sociological Association 6th edition” kaynak gösterme yöntemi kullanılmıştır. Son olarak, belirtmek gerekir ki yapmış olduğum araştırmalar sonucunda literatürde Mehmet Karasan'ın 1941 yılı öncesinde tercüme çalışmalarında adının yanlışlıkla ya da bilinmeyen bir nedenden dolayı *Mehmet Karahasan* olarak geçtiği görülmektedir. Örneğin, Oluş Edebiyat Fikir dergisinde 1939 yılında Descartes'dan tercüme edilen ve iki farklı sayıda yayımlanan “Felsefe Nedir¹⁰?” isimli makalelerde ve [Hayatın Mihaniki Telakkisi / Jacques Loeb (1935)¹¹] ile [Yarı Kalan İtiraf Yahut Genevieve / Andre Gide (1940)¹²] eserlerini Fransızcadan dilimize tercüme eden kişi Mehmet

8 Hüseyin Gazi Topdemir, “Mehmet Karasan: Hayatı ve Eserleri”, *Tanzimat'tan Günümüze Türk Düşünürleri: Cumhuriyet'ten Günümüze Bilimsel ve Felsefi Düşünce Temsilcileri*, ed. Süleyman Hayri Bolay, Nobel Akademik Yayıncılık, Ankara 2015, s. 2465-2474.

9 Aylin Ayhan, *Mehmet Karasan'ın Hayatı, Eserleri ve Felsefi Görüşleri*, Akdeniz Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Antalya 2016.

10 Rene Descartes, “Felsefe Nedir?”, *Oluş Edebiyat Fikir*, çev. Mehmet Karahasan C 2, S. 31, 1939, s. 484-486.; Descartes, “Felsefe Nedir?”, *Oluş Edebiyat Fikir*, çev. Mehmet Karahasan C 2, S. 32, 1939, s. 498-501.

11 Jacques Loeb, *Hayatın Mihaniki Telakkisi*, çev. Mehmet Karahasan, Devlet Basımevi, İstanbul 1935.

12 Andre Gide, *Yarı Kalan İtiraf Yahut Genevieve*, çev. Mehmet Karahasan, Semih Lütfi Kitabevi, İstanbul 1940.

Karahasan olarak belirtilmiştir. Bu çalışmalar incelediğinde Mehmet Karahasan adlı kişinin Fransızca eserleri tercüme etmesi, “Hayatın Mihaniki Telakkisi” isimli kitabın kapağında İstanbul Üniversitesi Felsefe Doçenti olarak tanıtılması ve son olarak “Yarı Kalan İtiraf Yahut Genevieve” kitabının iç kapağında Suzanne (Süzan) Karahasan ile birlikte kitabı çevirdiğinin bilgisinin verilmesinden hareketle ve Mehmet Karasan’ın Descartes ve Fransızca tercümanı olarak ön plana çıktığının bilinmesi, Suzanne Perrine İsimli Fransız bir hanımefendi ile bir süre evli olması¹³, kitabın yayınladığı zaman diliminde İstanbul Üniversitesi Felsefe bölümünde doçent olarak çalışması ve “Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi ve Türkiye’de Beşerî Bilimlerin Yeniden İnşası¹⁴” adlı kitapta Mehmet Karasan’ın Jacques Loeb’ün “Hayatın Mihaniki Telakkisi”ni tercüme ettiğinin belirtilmesi gibi bulgular göz önünde bulundurulduğunda Mehmet Karahasan’ın aslında Mehmet Karasan olduğu sonucu çıkarılabilmektedir. Bu nedenle bahsi geçen bibliyografya çalışmalarında muhtemelen Mehmet Karahasan’ın farklı kişi olduğu düşüncesiyle ya da literatür taramalarında Mehmet Karasan olarak taratılmasından dolayı belirtilen eserlere ulaşılamadığı düşünülerek yapılan çalışmalarda Karasan’a ait olan bu eserlere yer verilmediği görülmektedir. Böylece bu çalışmada belirtilen eksiklikler giderilerek Mehmet Karasan’ın bibliyografyası listelenmektedir.

3. Mehmet Karasan Bibliyografyası

Telif kitap

1. Karasan, Mehmet. 1947. *Eflatun’un Devlet Görüşü*. Ankara: Milli Eğitim Basımevi.
2. ———. 1949. *Büyük Feylosoflar Antolojisi*. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.

Tercüme kitap

1. Adam, Charles. 1952. *Descartes: Hayatı ve Eserleri*. Çeviren Mehmet Karasan. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.
2. Bergson, Henri. 1949. *Ahlak ile Dinin İki Kaynağı*. Çeviren Mehmet Karasan. Ankara: Milli Eğitim Basımevi.
3. Descartes, Rene. 1942. *İlk Felsefe Üzerine Metafizik Düşünceler*. Çeviren Mehmet Karasan. Ankara: Maarif Matbaası.

13 “İki evlilik yapan Karasan’ın, eşlerinin ikisi de Fransızdır. Birinci eşinin adı Suzanne Perrine zengin bir Fransız kızıdır. İkincisi ise, Sabine Dirks’tir.” Kaynak: Aylin Ayhan, Mehmet Karasan’ın Hayatı, Eserleri ve Felsefi Görüşleri, Akdeniz Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Antalya 2016, s. 7.

14 Remzi Demir-Doğan Atılgan, *Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi ve Türkiye’de Beşerî Bilimlerin Yeniden İnşası: Elli Portre*, Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara 2008, s. 53.

4. ———. 1943. *Felsefenin İlkeleri*. Çeviren Mehmet Karasan. Ankara: Maarif Matbaası.
5. ———. 1944. *Aklını İyi Kullanmak ve Bilimlerde Doğruyu Bulmak İçin Metot Üzerine Konuşma*. Çeviren Mehmet Karasan. Ankara: Maarif Basımevi.
6. ———. 1945a. *Aklın İdaresi İçin Kurallar*. Çeviren Mehmet Karasan. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.
7. ———. 1945b. *Tabiat Işığında Hakikati Arama*. Çeviren Mehmet Karasan. Ankara: Maarif Matbaası.
8. ———. 1972. *Ruhun İhtirasları*. Çeviren Mehmet Karasan. Ankara: Milli Eğitim Basımevi.
9. Durkheim, Emile. 1949. *Meslek Ahlakı*. Çeviren Mehmet Karasan. Ankara: Milli Eğitim Basımevi.
10. Eflatun. 1943. *Sofist*. Çeviren Mehmet Karasan. İstanbul: Maarif Matbaası.
11. ———. 1944. *Devlet Adamı*. Çeviren Mehmet Karasan ve Behice Boran. Ankara: Maarif Matbaası.
12. Gide, Andre. 1940. *Yarı Kalan İtiraf Yahut Genevieve*. Çeviren **Mehmet Karahasan**. İstanbul: Semih Lütfi Kitabevi.
13. Laberthonniere, Lucien. 1959. *Descartes Üzerine Tetkikler*. Çeviren Mehmet Karasan. Ankara: Maarif Basımevi.
14. Lacombe, Olivier. 1943. *Descartes*. Çeviren Mehmet Karasan. Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Felsefe Enstitüsü. Ankara: İdeal Matbaa.
15. Loeb, Jacques. 1935. *Hayatın Mihaniki Telakkisi*. Çeviren **Mehmet Karahasan**. İstanbul: Devlet Basımevi.
16. Mann, Thomas. 1945. *Tonio Kröger*. Çeviren Mehmet Karasan. Ankara: Milli Eğitim Basımevi.

Telif makale

1. Karasan, Mehmet. 1940a. "Fransız Maarif Tarihi". *İlköğretim* 3 (50): 501-2.
2. ———. 1940b. "Fransız Maarif Tarihi (II)". *İlköğretim* 3 (53): 555-56.
3. ———. 1940c. "Ortaçağ Üniversitesi". *İlköğretim* 4 (64-68): 774-75.
4. ———. 1941. "Tecrübe Usulünün Prensipleri". *Tercüme* II (7): 72-75.
5. ———. 1943. "Eflatun'un Devleti". *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi* I (1): 171-83.
6. ———. 1944a. "Eflatun Tercümelerini Okurken". *Tercüme* IV (23): 337-41.

7. ———. 1944b. “Eflatun Tercümelerini Okurken (II)”. *Tercüme* IV (24): 439-42.
8. ———. 1944c. “Eflatun’un Devleti (II)”. *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi* I (2): 357-73.
9. ———. 1946. “Eflatun’un Devleti (III)”. *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi* I (4): 822-43.
10. ———. 1948a. “Alkibiades ve Devlet İdaresi”. *Siyasi İlimler Mecmuası* XVIII (207): 104-6.
11. ———. 1948b. “Devlet veya Adalet”. *Siyasi İlimler Mecmuası* XVIII (208): 154-56, 162.
12. ———. 1948c. “Durkheim’in Ahlak Sosyolojisi”. *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi* III (1-2): 255-76.
13. ———. 1948d. “Kanun ve Tabiat”. *Siyasi İlimler Mecmuası* XVIII (209): 200-203.
14. ———. 1948e. “Lise Kültürü ve Fikir Eğitimi”. *Eğitim Öğretim*, 2: 95-98.
15. ———. 1953a. “Din Sosyolojisinin Öncüleri ve Kurucuları”. *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* II (4): 61-69.
16. ———. 1953b. “İlk Yunan Düşüncesinde Din İlmi Denemeleri”. *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* II (1): 21-27.
17. ———. 1968. “Felsefe”. *Türk Ansiklopedisi* içinde, XVI:207-23. Ankara: Milli Eğitim Basımevi.

Tercüme Makale

1. Bernard, Claude. 1941. “Müspet Felsefe Üzerine Mülâhazalar”. Çeviren Mehmet Karasan. *Tercüme* I (6): 542-50.
2. ———. 1958. “Pozitivist Filozof”. Çeviren Mehmet Karasan. *Armağan: 1957-1958*, 247-50.
3. Descartes, Rene. 1939a. “Felsefe Nedir”. Çeviren **Mehmet Karahasan**. *Oluş Edebiyat Fikir* 2 (31): 484-86.
4. ———. 1939b. “Felsefe Nedir (II)”. Çeviren **Mehmet Karahasan**. *Oluş Edebiyat Fikir* 2 (32): 498-501.
5. ———. 1943. “Ahlak Üzerine Mektuplar: Descartes’dan Elisabeth’e”. Çeviren Mehmet Karasan. *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi* I (3): 109-14.
6. Durkheim, Émile. 1947. “Meslek Ahlakı”. Çeviren Mehmet Karasan. *Türk Ekonomisi*, 43-44: 22-26.

7. Goblot, E. 1945. “Yunan Düşüncesi ve Bilim”. Çeviren Mehmet Karasan. *Tercüme VI* (31-32): 134-37.
8. Lacombe, Olivier. 1943a. “Hürlük”. Çeviren Mehmet Karasan. *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi I* (5): 21-34.
9. ———. 1943b. “Zaman”. Çeviren Mehmet Karasan. *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi I* (4): 69-74.
10. ———. 1944. “Hayat”. Çeviren Mehmet Karasan. *Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi II* (5): 743-52.
11. Siegfried, André. 1941. “Avrupa Kıt’ası ile Amerika Kıt’ası Arasındaki Tezat”. Çeviren Mehmet Karasan. *İlköğretim 4* (79): 947-50.
12. Valery, Paul. 1945. “Avrupa Ruhu ve Yunan Düşüncesi”. Çeviren Mehmet Karasan. *Tercüme VI* (31-32): 130-33.

Yayımlanmayan Ders Notları

1. Karasan, Mehmet. “Eğitim Meselesi ve Eğitim Felsefesi (1970-71 Yılı Ders Notları)”. Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Kütüphanesi.
2. ———. “Ahlak Meselesi ve Ahlak Felsefesi (1973-74 Yılı Ders Notları)”. Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Kütüphanesi.
3. ———. “Din Sosyolojisine Giriş (Ders Notları)”. Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Kütüphanesi.
4. ———. “Sofistler ve Cemiyet Meselesi (Ders Notları)”. Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Kütüphanesi.

Kaynakça

- Ayas, Kevser Gülçiçek, *Türk Din Sosyologları-M.Rami Ayas*, Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul 2007.
- Ayhan, Aylın, *Mehmet Karasan’ın Hayatı, Eserleri ve Felsefi Görüşleri*, Akdeniz Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Antalya 2016.
- Balakbabalar, Muhsin, “Mehmet Karasan”, *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, C 20, S.1, 1975, s. XXIII-XXV.
- Çapcıoğlu, İhsan, “Türkiye’de Akademisyen Din Sosyologları Bibliyografyası”, *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, C 44, S. 2, 2003, s. 207-255.
- Demir, Remzi-Atılğan, Doğan, *Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi ve Türkiye’de Beşerî Bilimlerin Yeniden İnşası: Elli Portre*, Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara 2008.

- Descartes, Rene, “Felsefe Nedir?”, *Oluş Edebiyat Fikir*, çev. Mehmet Karahasan C 2, S. 31, 1939, s. 484-486.
- Descartes, Rene, “Felsefe Nedir?”, *Oluş Edebiyat Fikir*, çev. Mehmet Karahasan C 2, S. 32, 1939, s. 498-501.
- Gide, Andre, *Yarı Kalan İtiraf Yahut Genevieve*, çev. Mehmet Karahasan, Semih Lütfi Kitabevi, İstanbul 1940.
- Güven, Tansel, *Siyasi İlimler Mecmuası 1931-1955: İnceleme ve Dizin*, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi, Ankara 2010.
- Hüseyin Gazi Topdemir, “Mehmet Karasan: Hayatı ve Eserleri”, *Tanzimat’tan Günümüze Türk Düşünürleri: Cumhuriyet’ten Günümüze Bilimsel ve Felsefi Düşünce Temsilcileri*, ed. Süleyman Hayri Bolay, Nobel Akademik Yayıncılık, Ankara 2015, s. 2465-2474.
- Kılıçarslan, Zehra-Altuğ, Emel., “Bibliyografya”, *Türk Kütüphaneciliği*, C 30, S. 2, Nisan 2016, s. 338-339.
- Loeb, Jacques, *Hayatın Mihaniki Telakkisi*, çev. Mehmet Karahasan, Devlet Basımevi, İstanbul 1935.
- TBMM Albümü 2. Cilt (1950-1980)*, Ankara: TBMM Basın ve Halkla İlişkiler Müdürlüğü Yayınları, Ankara 2010.

Kullanılan veri tabanları

- Türkiye Diyanet Vakfı İslam Araştırmaları Merkezi Kütüphanesi, “Mehmet Karasan”, “Mehmet Karahasan”, <http://ktp2.isam.org.tr/?navdil=tr>, son erişim tarihi: 28.08.2023.
- Pamukkale Üniversitesi Prof. Dr. Fuat Sezgin Kütüphanesi, “Mehmet Karasan”, <https://kesifaraci.com/index.jsp>, son erişim tarihi: 28.08.2023.
- İstanbul Büyükşehir Kütüphanesi, “Mehmet Karasan”, <https://katalog.ibb.gov.tr/yordam/?p=0&dil=0>, son erişim tarihi: 28.08.2023.
- DergiPark, “Mehmet Karasan”, <https://dergipark.org.tr/tr/>, son erişim tarihi: 28.08.2023.
- Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Ulusal Tez Merkezi, “Mehmet Karasan”, <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>, son erişim tarihi: 28.08.2023.
- Ankara Üniversitesi Kütüphanesi, “Mehmet Karasan”, <http://kutuphane.ankara.edu.tr/>, son erişim tarihi: 28.08.2023.

SOSYAL BİLİMLERDE CUMHURİYETİN BİRİKİMİ VE PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ İNSAN VE TOPLUM BİLİMLERİ FAKÜLTESİ

Editörler:

Yasemin Beyazıt - Umay Oğuzhanoğlu Akay - Kamuran Şimşek

Yayın No.: 1948

ISBN: 978-625-393-184-1

E-ISBN: 978-625-393-185-8

Basım Sayısı: 1. Basım, Ekim 2023

© Copyright 2023, NOBEL BİLİMSEL ESERLER SERTİFİKA NO.: 20779

Bu baskının bütün hakları Nobel Akademik Yayıncılık Eğitim Danışmanlık Tic. Ltd. Şti'ne aittir.

Yayınevinin yazılı izni olmaksızın, kitabın tümünün veya bir kısmının elektronik, mekanik ya da fotokopi yoluyla basımı, yayımı, çoğaltımı ve dağıtımı yapılamaz.

Nobel Yayın Grubu, 1984 yılından itibaren ulusal ve 2011 yılından itibaren ise uluslararası düzeyde düzenli olarak faaliyet yürütmekte ve yayınladığı kitaplar, ulusal ve uluslararası düzeydeki yükseköğretim kurumları kataloglarında yer almaktadır. "NOBEL BİLİMSEL ESERLER" bir Nobel Akademik Yayıncılık markasıdır.

Genel Yayın Yönetmeni: Nevzat Argun -nargun@nobelyayin.com-

Genel Yayın Koordinatörü: Gülfem Dursun -gulfem@nobelyayin.com-

Sayfa Tasarım: Tarkan Kara -erdal@nobelyayin.com-

Redaksiyon: Mine Metin -mine@nobelyayin.com-

Görsel Tasarım Uzmanı: Mehtap Bayraktar Asiltürk -mehtap@nobelyayin.com-

Kapak Tasarımı: Fatma Kıyak

Kütüphane Bilgi Kartı

Beyazıt, Yasemin., Oğuzhanoğlu Akay, Umay., Şimşek, Kamuran.
SOSYAL BİLİMLERDE CUMHURİYETİN BİRİKİMİ VE
PAMUKKALE ÜNİVERSİTESİ İNSAN VE TOPLUM BİLİMLERİ FAKÜLTESİ /

Editörler: Yasemin Beyazıt- Umay Oğuzhanoğlu Akay - Kamuran Şimşek

1. Basım, XVI + 676 s. 16,5x24 cm. Kaynakça ve dizin var.

ISBN: 978-625-393-184-1

E-ISBN: 978-625-393-185-8

1. Sosyal Bilimler 2. Pamukkale Üniversitesi 3. Cumhuriyet 4. İnsan ve Toplum Bilimleri

Genel Dağıtım

ATLAS AKADEMİK BASIM YAYIN DAĞITIM TİC. LTD. ŞTİ.

Adres: Bahçekapı Mh. 2465 Sk. Oto Sanayi Sitesi No:7 Bodrum Kat, Şaşmaz/ANKARA

Telefon: +90 312 278 50 77 - **Faks:** 0 312 278 21 65

Sipariş: siparis@nobelyayin.com- **E-Satış:** www.nobelkitap.com - esatis@nobelkitap.com
www.atlaskitap.com - info@atlaskitap.com

Dağıtım ve Satış Noktaları: Alfa, Kırmızı Kedi, Arkadaş, D&R, Dost, Kika, Kitapsan,
Nezih, Odak, Pandora, Prefix, Remzi Kitabevleri, Yerüzü Dağıtım

Baskı ve Cilt: Meteksan Matbaacılık ve Teknik Sanayi Tic. Anonim Şirketi / Sertifika No.: 46519
Beytepe Köy Yolu No.: 3 06800 Bilkent-Çankaya/ANKARA

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ.....	x
ÖN SÖZ.....	xiv

I. Bölüm SOSYAL BİLİMLERDE CUMHURİYETİN BİRİKİMİ

Türkiye Cumhuriyeti ve Arkeolojinin 100 Yılı.....	2
Umay Oğuzhanoğlu Akay	
Tarihsel Süreçte Coğrafya Biliminin Gelişimi.....	26
Cennet Şanlı	
Cumhuriyetimizin 100. Yılında Günümüz Türk Lehçelerinin Dil Bilgisi Alanında Türkiye’de Yayımlanan Eserler Üzerine	56
Nergis Biray	
Cumhuriyet Dönemi’nde Türkiye ve Türk Dünyasında Ortak Terim Çalışmaları	77
Aysel Baytok	
Prof. Dr. Mehmet Karasan Bibliyografyası.....	128
Alper Bilgehan Yardımcı	
Cumhuriyet ve Kadın Hakları.....	137
Aslı Çavuşoğlu Aksoy	
Türkiye’de Bilim Tarihi: Akademik Kurumsallaşma ve Çalışma Alanları Üzerine Kısa Bir İnceleme.....	154
Zöhre Yücekaya	
Cumhuriyet Sonrası Üniversite Reformu ve Türkiye’de İlk İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümlerinin Kurulması	195
Şeyda Sivrioğlu-Müjdat Bulmuş	
Cumhuriyetin İlk 30 Yılında Ülkemizde Kültür Varlıklarının Korunmasına Yönelik Gerçekleştirilen Çalışmalar	209
Çağrı Murat Tarhan	
Sanat Tarihi: Bir Bilim Dalının Tarihsel Serüvenine Yolculuk	231
Selda Özgün Cirtil	231
Cumhuriyet Türkiyesi’nin İnşa Sürecinde Sosyoloji Disiplininin Oluşum, Koşul ve Stratejilerine Dair Bir Muhasebe	250
Güney Çeğin-Serhat Özbey	
Tepkisellikten Ulus-Devlet İnşasına Atatürk ve Türk Tarihçiliği	266
Ayfer Özçelik	